

THẾ GIỚI BĂNG ĐĂNG

Nguồn: Andrew V. Papachristos¹ (2005). “Gang World”, *Foreign Policy*, No. 147 (Mar. - Apr.), pp. 48-55.

Biên dịch: Nguyễn Thị Nghĩa | **Hiệu đính:** Hoàng Thân Anh Tuấn

Số lượng các băng nhóm đường phố đang tăng nhanh một cách chóng mặt trên toàn cầu. Nước Mỹ đã vô tình làm bùng phát hiện tượng này khi trục xuất hàng triệu dân nhập cư có tiền án ra khỏi Mỹ mỗi năm. Nhưng đây chỉ là một phần lý do các băng nhóm hoạt động lan ra khắp thế giới. Internet cũng đóng góp một phần vai trò, bởi đây là nơi các băng nhóm thiết lập lãnh địa hay truyền bá văn hóa của mình. Các thành viên băng đảng có thể chưa bao giờ nghe nói tới toàn cầu hóa, nhưng toàn cầu hóa lại làm cho chúng mạnh lên.

Một ngày mùa đông lạnh giá ở Chicago, Hector đứng ở quầy bán thuốc phiện của cậu để phục vụ khách hàng như mọi ngày. Hector là con trai của vợ chồng dân nhập cư gốc Mexico, năm nay mười chín tuổi, là thành viên của băng nhóm đường phố có tên “Những vị vua Latinh”. Cậu chàng nói thứ tiếng Anh-kiểu-Tây-Ban-Nha khá thành thạo, đệm thêm vài tiếng lóng đường phố, mặc đồ giống với bọn thanh niên trong vùng: áo gió, quần jean rộng thùng thình và đôi giày trắng đáng thể thao (dù vùng cậu ở có muối tuyết đủ làm hỏng hết nguyên tủ quần áo). Hector chưa bao giờ đi đâu xa quá ba dặm kể từ căn hộ cậu ta sống, chứ chưa nói đến việc rời Chicago.

Hector là đầu mối cuối cùng của chuỗi cung ứng hàng hóa quốc tế dài lê thê và quen thuộc này. Trong túi của cậu ta có những túi nhựa nhỏ chứa mấy mẫu cocaine vụn giá 10 đô, trông như những miếng đường hồng. Trước khi được đem bán ở đường phố Chicago, chỗ hàng này đã qua tay hàng tá người ở ba nước khác nhau. Hector cũng không có hứng thú gì

¹ Andrew V.Papachristos, Nghiên cứu sinh bậc tiến sỹ về xã hội học của Đại học Chicago, đã tiến hành nghiên cứu các băng nhóm đường phố hơn 12 năm qua.

với chuỗi cung ứng toàn cầu đó. Mọi mối quan tâm và việc làm thường nhật của cậu ta tập trung hoàn toàn vào vài tòa nhà trong thành phố, và thực tình các mong muốn của cậu cũng chỉ đến vậy mà thôi. Phần lớn thời gian trong ngày cậu làm những việc mà những đứa mười chín tuổi khác hay làm: ngủ, chơi bời với lũ bạn, cura gái, chơi game, đứng ở góc phố cười đùa âm ỉ. Hector bán hàng chỉ vài giờ trong ngày, thu được tầm 50 đô la, khá hơn một chút so với làm việc ở nhà hàng của McDonald's.

Hình tượng của Hector – một thành viên băng đảng trẻ, thuộc nhóm thiểu số, sống ở nội đô – được lan truyền, thêm thắt và tán tụng trên khắp thế giới. Sự gia tăng tính cơ động của thông tin thông qua không gian mạng, phim ảnh, và âm nhạc làm cho các băng đảng, thành viên băng đảng hay những kẻ muốn bắt chước xã hội đen dễ dàng hơn trong việc lấy thông tin, thay đổi cá tính hay làm biến dạng những cách hành xử băng đảng. Trong đa số các trường hợp, những tưởng tượng về cuộc sống của băng đảng như vậy không chỉ quá cường điệu mà là hoàn toàn sai. Xe hơi hào nhoáng, nhẫn kim cương (thật), tiền hàng nắm... không phải là thứ thường thấy trong thế giới băng đảng. Xoay sở để sống, cố kiếm ăn mà không phải vào tù, mặc đi mặc lại một bộ quần áo cho đến khi thùng lỗ chỗ, ngồi ngáp dài ở trường, thất nghiệp, không có trợ cấp cho trẻ nhỏ mới là cuộc sống thực tế hơn.

Tuy nhiên, hiện tại có hai hình dung cơ bản về các băng nhóm đường phố: Loại thứ nhất là các băng nhóm là những tay côn đồ buôn bán ma túy, và loại thứ hai, xuất hiện gần đây hơn, là các băng nhóm là các tổ chức khủng bố. Mặc dù các phương tiện truyền thông thường liên hệ các băng nhóm với ma túy, nhưng thực ra chỉ một tỷ lệ rất nhỏ các nhóm thực sự buôn bán loại hàng hóa này. Càng ít kẻ buôn bán một cách có tổ chức. Trung tâm Băng nhóm Vị Thành niên Quốc gia (NYGC) ước tính khoảng 34% các băng nhóm Mỹ dính dáng đến buôn bán ma túy có tổ chức. Các nhóm buôn thuốc phiện này đã lấp vào chỗ trống trong nền kinh tế đô thị hậu công nghiệp ngày nay, thay thế cho các lao động trong ngành sản xuất hoặc các công việc không đòi hỏi kỹ năng vốn từng được nhiều người dựa vào làm phương thức kiếm sống trước đây.

Tương tự, cái tên Jose Padilla luôn được gán cho hai thứ: nghi can khủng bố Al Qaeda và thành viên băng nhóm đường phố. Nhưng sẽ là sai lầm nếu cho rằng hai thứ này có liên quan tới nhau. Padilla bị bắt ở sân bay quốc tế O'Hare tại Chicago vào tháng 6 năm 2002 khi đang âm mưu cho nổ một quả “bom bẩn” ở một thành phố của Mỹ. Tuy nhiên, khi buôn bán ma túy, phần lớn các băng nhóm thiếu các nguồn lực để duy trì hoạt động các mạng lưới bí mật xuyên quốc gia. Thay vào đó, chúng tham gia vào các hoạt động nhỏ lẻ mà một nhà nghiên cứu tội phạm gọi là “tội phạm kiểu tự phục vụ” (cafeteria style crimes), như có một ít về sử dụng ma túy, một ít trộm cắp, một ít bỏ học, một ít đánh nhau ... Hành động khủng bố của Padilla thực chất không mấy liên quan đến việc hấn tham gia băng đảng.

Tuy nhiên, cũng có rất nhiều ví dụ cho thấy có những băng đảng có phạm vi hoạt động toàn cầu đủ để giúp chúng thực hiện các hoạt động khủng bố. Năm 1986, El Rukns ở Chicago lên kế hoạch thay mặt chính phủ Lybia khủng bố nước Mỹ để đòi lấy 2,5 triệu đô

la. Những năm 1990, băng “Những vị vua Latinh”, thông qua những mối quan hệ được hình thành trong hệ thống nhà ngục của Mỹ, đã rót tiền cho một nhóm chiến binh ở Puerto Rico tên là FALN. Gần đây nhất, thủ lĩnh của băng Mara Salvatrucha (MS-13), băng nhóm hoạt động ở phạm vi trên 31 bang và 3 nước khác, đã gặp một số thủ lĩnh quan trọng của Al Qaeda ở Honduras để bàn về việc bí mật đưa người nhập cư từ Mexico vào Mỹ.

Một trong những khó khăn cấp bách nhất hiện nay đối với các nhà hoạch định chính sách là phân biệt được đâu là băng nhóm thông thường và đâu là băng nhóm tội phạm. Cho tới gần đây, việc tham gia vào các băng nhóm là một phần bình thường của thanh niên thành phố và không gây hại gì quá ghê gớm. Các thành viên có thể ra khỏi băng khi họ kết hôn, tìm được việc làm, tham gia quân đội hay không còn phù hợp với cách cư xử trong băng nhóm nữa. Tuy nhiên, các thành phố thay đổi thì các băng nhóm cũng thay đổi theo. Kinh tế toàn cầu hóa và sự dịch chuyển hàng loạt việc làm trong lĩnh vực sản xuất chế tạo từ các nước phát triển sang các nước đang phát triển đã cô lập nhóm người nghèo cả về mặt địa lý và xã hội. Không có gì đáng ngạc nhiên khi số lượng cũng như mức độ nguy hiểm của các băng nhóm tăng cao đột biến cùng với xu hướng này. Ngày nay, các băng nhóm đóng vai trò như là nơi che chở, là gia đình hay chính người tuyển dụng của các thành viên. Các thành viên ở lại băng nhóm lâu hơn, số lượng phụ nữ trẻ tham gia cũng tăng nhanh. Hiện nay, các băng nhóm hoạt động tại tất cả 50 bang trên khắp nước Mỹ và ở vô số các nước khác.

Các băng nhóm tồn tại trong bối cảnh toàn cầu hóa như một nghịch lý: Các băng nhóm có mặt khắp các nước, không phải vì các nhóm hoạt động xuyên quốc gia (rất ít nhóm hoạt động như vậy), mà là do sự linh hoạt cao độ của các thành viên trong băng nhóm cùng với văn hóa của băng nhóm đó. Trong khi toàn cầu hóa làm cô lập các vùng có đông người tham gia các băng nhóm, thì nó cũng giúp mở rộng hoạt động và văn hóa băng đảng. Vì vậy, theo một nghĩa nào đó, các băng nhóm giờ đã hoạt động trên phạm vi toàn cầu.

Khi các băng nhóm lâm đường

El Rukns là ví dụ điển hình nhất cho những gì tồi tệ nhất mà các băng nhóm tội phạm có thể mắc phải. Ban đầu được biết tới với tên gọi “Blackstone Rangers” [Biệt kích Đá đen], băng này xuất hiện vào cuối những năm 1950 ở phía Nam Chicago. Jeff Fort, thủ lĩnh của nhóm này đã tập hợp thêm 21 băng nhỏ nữa, tạo thành một tổ chức hùng mạnh. Năm 1968, Fort bị tòa án liên bang kết án về tội biến thủ các quỹ trợ cấp chống đói nghèo của nhà thờ và các tổ chức cộng đồng. Thay vì tạo ra công ăn việc làm, Fort dùng các quỹ này để mua súng, ô tô, và thuốc phiện. Rời khỏi nhà tù Leavenworth năm 1976, Fort gia nhập tổ chức tôn giáo “Moorish Science Temple of America” rồi sau đó cải sang đạo Hồi. El Rukns (nghĩa là “nền tảng tri thức” trong tiếng Ả rập) trở thành tên gọi mới thay cho “Blackstone Rangers”. Tháng 3 năm 1986, ba thành viên có máu mặt của El Rukns đến Lybia để thỏa thuận với các quan chức quân sự nước này cho một kế hoạch “khủng bố ngay trên đất Mỹ” để đòi lấy 2,5

triệu đôla. Một lần nữa, băng đảng này lại bị những ham muốn về tiền bạc và danh tiếng thôi thúc. Cuộc gặp gỡ tiếp theo giữa El Rukns và chính quyền Lybia diễn ra ở Panama vào tháng 5. Nhưng lúc trở về, hải quan đã phát hiện ra nhiều tài liệu mật trong hành lý của hai tên trong băng này, bao gồm bản nháp sơ bộ về một số âm mưu khủng bố. Các kế hoạch của chúng được dàn dựng ở Chicago bao gồm phá hủy một số tòa nhà liên bang, đánh bom máy bay, ám sát ủy viên hội đồng thành phố Milwaukee hay “giết người rải rác ở các nơi khác nhau”.

Hai tháng sau, El Rukns mua một thứ vũ khí chống tăng hạng nhẹ giá 1.800 đô la từ một điệp viên FBI chìm. Vụ mua bán này cùng với bằng chứng từ những người cung cấp tin, và những đoạn băng ghi âm thu được đã thuyết phục được vị thẩm phán bang công bố một lệnh truy nã. Các nhà chức trách cuối cùng đã phát hiện được vũ khí chống tăng kể trên, 32 khẩu súng, bao gồm một súng máy tự động MAC-10, một khẩu súng lục tự động cỡ nòng 0.45 inch, và nhiều vòng đạn. Năm thành viên kỳ cựu của băng, bao gồm cả Jeff Fort, bị kết tội âm mưu khủng bố và giờ vẫn ngồi tù. Câu chuyện này vẫn còn là ví dụ điển hình cho việc một băng nhóm đường phố bình thường có thể trở nên nguy hiểm đến mức độ nào.

Giang hồ không biên giới

Các băng nhóm hiện có mặt ở 3.300 thành phố trên khắp nước Mỹ, từ những thành phố trên 250 nghìn dân cho đến các thị trấn nhỏ đang phát triển hay vùng nông thôn. Con số này tăng 433% so với năm 1970, khi chỉ khoảng 200 thành phố có các băng nhóm hoạt động. NYGC ước tính hiện nay có khoảng 731.500 thành viên ở trong khoảng 21.500 băng nhóm trên khắp nước Mỹ. Sự phát triển số lượng nhanh chóng này không bị giới hạn về mặt địa lý. Các băng nhóm và những “Câu lạc bộ thanh niên trẻ” có cả ở Pháp, Hy Lạp, Nam Phi, Brazil, Hà Lan, Tây Ban Nha, Đức, Bỉ, Anh, Jamaica, Mexico, Canada, Nhật, Trung Quốc, Úc và các nước khác.

Lý do thường được dùng để lý giải cho sự gia tăng nhanh chóng này là các băng nhóm “di cư” để tìm kiếm thành viên, địa bàn hoạt động và cơ hội phạm tội mới. Những nhóm như “Những vị vua Latin” hay MS-13 là có thật nhưng rất hiếm. Thực tế không có nhiều chứng cứ cho thấy những ham muốn kinh doanh kiểu xã hội đen có tính toán có liên quan đến việc số lượng băng nhóm gia tăng. Một cách giải thích đáng tin cậy hơn, đó là khi con người di cư, họ mang theo mình các yếu tố văn hóa. Ví dụ, Trey, thành viên của băng Gangster Disciples [“Đệ tử xã hội đen”] ở Chicago, chuyển đến thị trấn nhỏ ở Arkansas sống cùng người anh của hắn vốn không phải là giang hồ và đã xin được việc làm ở đây. Dù cố gắng hòa nhập hợp pháp, hắn nhận thấy thân phận giang hồ trong nhóm Gangster Disciples từ thành phố quê hương Chicago đã giúp hắn có được tiếng tăm đáng kể ở Arkansas. Chỉ trong vòng chín tháng sau, hắn đã lập được một “chi nhánh” mới cho băng Gangster

Disciples với 15 thành viên. Nhưng băng này không có bất kỳ mối liên hệ chính thức nào với băng nhóm ở Chicago cả.

Xu hướng tương tự cũng xảy ra mọi nơi, đặc biệt là ở Mỹ Latinh và Châu Á. Trong một nghiên cứu trên 1.000 thành viên băng nhóm gần đây, Trung tâm Nghiên cứu Băng nhóm Tội phạm Quốc gia nhận thấy 50% thành viên băng nhóm tin rằng nhóm của chúng có đường dây quốc tế. Nghiên cứu khác của trung tâm này cũng chỉ ra rằng tỷ lệ này có thể cao hơn đối với những nhóm thành viên là người nhập cư như Tây Ban Nha (66%) và Châu Á (55%).

Việc các thành viên băng nhóm xuất ngoại không chỉ làm văn hóa băng nhóm lan truyền mà còn xây dựng được mối liên hệ giữa các thành viên băng nhóm ở nhiều nước khác nhau. Khi Lito, thành viên băng “Những vị vua Latinh” của Hector, vướng vào rắc rối luật pháp ở Chicago, gia đình đã gửi hẳn sang sống ở Mexico với một người cô. Ở đây, tên này đã nhanh chóng trở thành cầu nối cho các thành viên ở Mỹ trốn chạy và những người nhập cư Mexico tìm việc ở Mỹ. Thực tế, băng “Những vị vua Latinh” biến những cầu nối kiểu này thành việc làm ăn béo bở bằng cách làm thẻ căn cước giả. Một cuộc điều tra năm 1999 phát hiện 31.000 thẻ căn cước giả cùng nhiều tài liệu phục vụ việc đi lại khác.

Tất nhiên, các băng nhóm không phải lúc nào cũng có thể xuất ngoại dễ dàng. Từ giữa những năm 1990, chính sách di dân của Mỹ đã làm tăng mạnh số lượng các băng đảng ở Mỹ Latinh và Châu Á bằng việc trục xuất hàng chục ngàn người di dân có tiền án về nước mỗi năm, trong đó có ngày càng nhiều các thành viên băng đảng. Năm 1996, có khoảng 38.000 người nhập cư bị trục xuất sau khi phạm tội; đến năm 2003 con số này lên tới 80.000 người. Thông thường, các thành viên băng đảng đã sống gần như cả đời ở Mỹ. Nhưng một khi đã phạm pháp, với tư cách là người di dân, họ vẫn có thể bị trục xuất.

Các quốc gia có dòng người bị trục xuất trở về vẫn chưa được trang bị để xử lý số thành viên băng đảng hồi hương lớn đến như vậy. Mặc dù có nhiều ước lượng khác nhau, các chuyên gia cho rằng có khoảng 100.000 thành viên băng nhóm ở khắp Trung Mỹ và Mexico. Hơn 2.100 dân nhập cư có tiền án bị trục xuất khỏi Mỹ về Cộng hòa Dominica năm 2003. Cùng năm đó, El Salvador nhận về gần 2.000 người. Chính quyền Mỹ cũng không biết có bao nhiêu thành viên băng đảng trong số những tội phạm bị trục xuất. Nhưng chính quyền các nước Mỹ Latinh đã thấy được vấn đề và nhìn nhận các băng nhóm là mối đe dọa nguy hiểm đối với an ninh quốc gia hiện tại. Năm 2003, Honduras, El Salvador, Guatemala, Panama và Mexico đã nhất trí hợp tác tìm cách xử lý những thách thức từ các băng nhóm này.

Không mấy thành viên băng đảng muốn về nơi mình sinh ra. Ít hoặc không có quan hệ gì với tổ ấm mới, những kẻ bị trục xuất chỉ có hai lựa chọn: hoặc tìm cách quay lại Mỹ, hoặc tìm kiếm sự bảo hộ từ những thành viên băng nhóm trong vùng. Sau vụ MS-13, chính quyền Mỹ trục xuất hàng trăm thành viên của băng nhóm này. Nhiều người trong số này vẫn

tiếp tục nhập cư bất hợp pháp vào Mỹ, buôn lậu hàng hóa hay buôn người. Một số khác ở lại quê nhà và kết nối với các thành viên bị trục xuất khác. Chính quyền các nước này cho rằng tội phạm và bạo lực gia tăng chủ yếu do nguyên nhân này. Như vậy, chính sách nhập cư của Mỹ theo nghĩa nào đó rốt cuộc đã bảo trợ ngoài dự tính cho việc dịch chuyển xuyên biên giới của các băng nhóm tội phạm. Thay vì giải quyết vấn đề, Mỹ có lẽ lại đã giúp phát tán nó.

Những góc phổ ảo

Tìm kiếm về khẩu hiệu hay cụm từ của một băng nhóm nào đó trên các trang web tìm kiếm lớn ta đều có thể dễ dàng tìm thấy các websites chứa các tuyên ngôn của các nhóm, các luật lệ, hình ảnh, biểu tượng, và vâng, thậm chí là cả địa bàn hoạt động của chúng. Internet tạo ra khu vực mới cho các vụ xung đột băng nhóm, và không gian mạng là giải pháp thay thế cho các hoạt động có thể trở thành bạo lực nếu diễn ra trên đường phố như là "thách thức" đối thủ, xung hùm xung bá, hay tiết lộ bí mật băng đảng. Danh tiếng cứ lớn dần theo những vụ khẩu chiến với những đối thủ mơ hồ, ẩn danh. Các băng nhóm riêng lẻ thường thể hiện sự thông thạo về Internet của chúng bằng cách làm những trang web phức tạp, đôi khi có cả mã truy cập. Có cả những trang web dành để vinh danh những biểu tượng văn hóa và lịch sử của băng đó, gồm cả tài liệu nội bộ, các lời cầu nguyện, tranh ảnh... Nhưng khác với thế giới bên ngoài, những vụ khẩu chiến trên mạng hiếm khi dẫn đến bạo lực thực sự.

Tuy nhiên, một ít thành viên băng nhóm vẫn chưa bao giờ thảo luận hay nhắc tới Internet. Nhiều người không có phần cứng, phần mềm hay những kỹ năng công nghệ (chưa kể tới các đường dây điện thoại cần thiết) để quản lý một trang web. Đa số những hoạt động liên quan đến trang web của băng đảng là do một số thành viên đi ra khỏi khu vực, có thể là để học đại học, hoặc các thành viên băng đảng hoặc những kẻ muốn bắt chước làm giang hồ sống ở các vùng ngoại ô hay trị trấn nhỏ hơn. Trên không gian internet, không khó để giả mạo danh tính của các băng đảng nổi tiếng hoặc nhiều huyền thoại.

Một trang web giờ đã ngừng hoạt động tự xưng với tên gọi "The Black Gangster Disciples" [Những tông đồ giang hồ da đen], lấy theo tên của một băng khét tiếng ở Chicago, có chứa một vài trang những lời cầu nguyện, lời tuyên thệ, và những tài liệu nhạy cảm khác của tổ chức. Phần guest book [nhận xét của khách truy cập] là một góc phổ ảo, nơi người lướt web có thể vào chào hỏi hoặc lăng mạ nhóm này. Điều hài hước là trang web còn có cả một bức ảnh của băng với các nam thanh niên da trắng vị thành niên đang khoe các biểu tượng của băng (nhưng bị sai) trong một tầng hầm đủ tiện nghi của ai đó.

Sự nở rộ băng nhóm trên không gian mạng như vậy có tiềm năng toàn cầu không giới hạn. Cảnh sát ở Hà Lan đã nhận diện được các nhóm sử dụng tên của những băng đóng ở California, như băng "Eight tray crips". Nhưng những băng nhóm xuất khẩu này không có được những điểm chỉ dẫn địa lý đặc biệt trong tên của mình. Chữ "da đen" trong tên

"Những tông đồ giang hồ da đen" được thêm vào vào những năm 1960 khi nhóm này ủng hộ hoạt động quyền công dân ở Nam Chicago. "Eight Tray" chỉ một con đường cụ thể ở California. Không bằng nhóm bắt chước nào nói trên có được tính chất địa lý và lịch sử thực sự như thể hiện trong tên gọi của chúng.

Sự gia tăng số lượng các băng nhóm trên Internet có thể gây ra ấn tượng sai lầm rằng các nhóm này đang chiêu mộ thành viên mới trên toàn cầu. Tính ẩn danh của không gian mạng có thể giúp xây dựng cái tôi và danh tiếng cho những người giả vờ làm xã hội đen, tạo ra những lý do tâm lý để tìm các băng đảng khác hay thậm chí là tạo ra các băng nhóm không hề tồn tại. Dĩ nhiên, những băng nhóm phát triển tinh vi có thể đã sử dụng không gian mạng cho các mục đích bất hợp pháp, như buôn chất gây nghiện hay chuyển tiền trái pháp luật. Vì không thể cấm các băng nhóm và thành viên băng nhóm lập trang web, nên việc phân biệt những hoạt động thông thường với những hoạt động ảo mang tính nguy hiểm của các băng nhóm là nhiệm vụ vô cùng quan trọng trong những năm tới khi những tiến bộ của công nghệ chắc chắn sẽ bị chúng lợi dụng. Điều khó khăn là phải biết được đâu là thật, đâu là giả.

Phải chăng toàn cầu hóa chỉ là một từ như bao từ khác?

Số lượng băng nhóm đường phố đang tăng nhanh chóng. Điều gì đến tiếp theo còn phụ thuộc vào ảnh hưởng của toàn cầu hóa đến các thành phố và cách con người ứng phó với những hậu quả của nó. Trong nền kinh tế toàn cầu, ngày càng có nhiều người bị gạt ra bên lề, nên sẽ không tránh khỏi việc một vài người trong số đó đáp ứng các nhu cầu của mình bằng việc tham gia các băng nhóm.

Những băng nhóm nguy hiểm như "Đệ tử xã hội đen", "Crips", "Bloods", "MS-13", và "Những vị vua Latinh" chỉ là cá biệt, là những nhóm tha hóa nhất trong giới băng nhóm, chứ không phải mọi băng nhóm đều như vậy. Đối xử với mọi thành viên băng nhóm như những thủ lĩnh mafia hay đầu sỏ khủng bố là hơi quá, bởi phần nhiều trong số đó chỉ là những tên tội phạm vặt. Xét đến cùng, không nên chỉ đánh giá các băng nhóm về vấn đề tội ác, mà phải nhìn nhận nó như một vấn đề xã hội. Một trong những thách thức lớn nhất là đưa phạm nhân về với cuộc sống cộng đồng. Những cái móc như "cựu tù nhân" hay "thành viên băng đảng" có thể theo họ đến cuối đời, nên họ không có cơ hội làm lại từ đầu. Nhiều thành viên băng đảng như đi qua chiếc cửa kiếng xoay của công lý, để khi quay về cộng đồng lại không có được các cơ hội việc làm khả dĩ [và lại tái phạm]. Nhiều người ra tù mà không tìm được việc làm, dù họ có được đào tạo để làm việc ở trong tù đi chăng nữa.

Việc thực thi pháp luật có làm mạnh mẽ tới đâu cũng không đủ để loại bỏ các băng nhóm ra khỏi xã hội. Các chiến lược không nên chỉ dừng lại ở việc bắt giữ rồi bỏ tù mà phải xem xét lại cấu trúc kinh tế của các thành phố và khu vực làm sản sinh các hoạt động băng

nhóm. Nếu không, ở đó sẽ không có gì chào đón họ ngoài vòng tay chờ đợi và mời gọi của các băng đảng.

Đối với Hector, toàn cầu hóa chỉ là một từ chẳng có ý nghĩa gì. Có khi cậu còn chưa bao giờ nghe tới từ đó. Và chắc chắn rằng cậu ta không thấy được những lợi ích hay các mối liên quan giữa toàn cầu hóa và cuộc sống hàng ngày của cậu. Vào ngày mùa đông lạnh giá này, tôi hỏi Hector số thuốc cậu bán từ đâu mà có. Cậu nhảy lồm chồm cho âm, cười lớn: “Trời, quan tâm làm gì? Tôi chỉ cần biết là nó tới được tay tôi ở đây thôi”. Cách đó một dãy nhà, tiếng của mấy gã khác vang lên: “Hàng trắng đây!”². “Những vị vua Latinh” vẫn sẵn sàng làm ăn.

² Nguyên văn: “Rocks and Blows” – tiếng lóng chào hàng của dân buôn ma túy ở Chicago -NHD.

GIỚI THIỆU DỰ ÁN NGHIENCUUQUOCTE.NET

Mục đích

Nghiencuuquocte.net là một dự án phi chính trị, phi lợi nhuận nhằm mục đích phát triển nguồn học liệu chuyên ngành nghiên cứu quốc tế bằng tiếng Việt và thúc đẩy việc học tập, nghiên cứu các vấn đề quốc tế tại Việt Nam.

Lý do ra đời

Trong khi số người học tập và nghiên cứu về các vấn đề quốc tế ở Việt Nam ngày càng gia tăng thì việc tiếp cận các tài liệu mang tính học thuật của thế giới về lĩnh vực này còn rất hạn chế vì hai lý do: Thứ nhất, các tài liệu này thường phải trả phí mới tiếp cận được, trong khi các trường đại học và viện nghiên cứu của Việt Nam hầu như không có chi phí trang trải. Thứ hai, các tài liệu này chủ yếu được xuất bản bằng tiếng Anh, khiến nhiều sinh viên, nhà nghiên cứu, và đặc biệt là quang đại độc giả quan tâm đến các vấn đề quốc tế nói chung, gặp khó khăn trong việc tiếp thu, lĩnh hội. *Nghiencuuquocte.net* ra đời với hi vọng sẽ góp phần khắc phục được các vấn đề trên.

Hoạt động chính

Hoạt động chính của *Nghiencuuquocte.net* là biên dịch sang tiếng Việt và xuất bản trên website của mình các nguồn tài liệu mang tính học thuật bằng tiếng Anh về lĩnh vực quan hệ quốc tế, bao gồm chính trị quốc tế, kinh tế quốc tế, và luật pháp quốc tế.

Các tài liệu này chủ yếu là các bài báo trên các tạp san quốc tế, các chương sách, hoặc các tài liệu tương ứng, đã được xuất bản bởi các nhà xuất bản, các trường đại học và viện nghiên cứu có uy tín trên thế giới.

Dự án ưu tiên biên dịch và xuất bản:

- Các bài viết mang tính nền tảng đối với lĩnh vực nghiên cứu quốc tế;
- Các bài viết có nhiều ảnh hưởng trong lĩnh vực này;
- Các bài viết liên quan trực tiếp hoặc có ảnh hưởng, hàm ý gián tiếp đến Việt Nam;
- Các bài viết được đồng đạo độc giả quan tâm.

Sau khi dự án hoạt động ổn định, số lượng các bài dịch có chất lượng tăng lên, *Nghiencuuquocte.net* có thể tính tới việc hợp tác với các đối tác để biên soạn các tuyển tập bài dịch theo từng chủ đề nhất định và phát hành dưới dạng sách in hoặc ebook.

Quy trình biên dịch và xuất bản

Ban biên tập chịu trách nhiệm tuyển lựa (và xin phép các nhà xuất bản nếu cần) các bài viết để giao cho các cộng tác viên dịch. Các cộng tác viên cũng có thể chủ động đề xuất lên Ban Biên tập các bài viết mà mình muốn dịch. Sau khi có sự đồng ý của Ban Biên tập, cộng tác viên sẽ tiến hành biên dịch.

Các cộng tác viên hoặc các cá nhân khác nếu đã dịch sẵn một bài viết/ chương sách nào đó cũng có thể gửi đến Ban Biên tập (kèm bản gốc tiếng Anh) để xem xét. Nếu đề tài phù hợp và chất lượng đạt yêu cầu, bài viết có thể được hiệu đính và xuất bản.

Sau khi nhận được bản dịch, Ban Biên tập sẽ kiểm tra bước đầu chất lượng bài dịch. Nếu chất lượng không đạt (ví dụ sai quá nhiều, khó có thể hiệu đính, biên tập được một cách hiệu quả) thì bài dịch sẽ bị từ chối và trả lại người dịch. Trong trường hợp chất lượng thỏa đáng, bài dịch sẽ được chuyển tới các cộng tác viên phù hợp để kiểm định và hiệu đính. Sau khi hiệu đính, Tổng Biên tập sẽ kiểm tra lại lần cuối. Nếu đạt yêu cầu, bài dịch sẽ được xuất bản trên website dự án.

Tổng Biên tập là người quyết định cuối cùng về việc lựa chọn bài dịch, người dịch, người hiệu đính, cũng như việc chuyển hiệu đính và xuất bản các bài viết.

Xuất bản các bài dịch đã được công bố

Ban biên tập hoan nghênh các cộng tác viên đóng góp các bài dịch đã được hiệu đính và xuất bản ở các nơi khác. Trong trường hợp đó, các cộng tác viên đảm bảo việc công bố các bài dịch đó trên *Nghiencuuquocte.net* đã được cho phép bởi các bên liên quan.

Yêu cầu đối với bản dịch

Để được xem xét xuất bản, bản dịch phải đảm ứng các yêu cầu sau:

- Dịch sát và đầy đủ bài viết nguyên gốc. Trong trường hợp vì lý do đặc biệt mà cộng tác viên muốn bỏ một phần nào đó của bài viết gốc thì phải thông báo và được sự đồng ý của Ban Biên tập.
- Ngôn ngữ tiếng Việt trong sáng, dễ hiểu. Hạn chế tối đa lỗi chính tả.
- Trong trường hợp có các thuật ngữ, đoạn văn người dịch cảm thấy khó hiểu hoặc dịch chưa chuẩn, người dịch cần đánh dấu (highlight) các thuật ngữ, đoạn văn đó để tiện cho việc hiệu đính biên tập.

- Giữ toàn bộ nguồn tài liệu tham khảo như trong bản gốc (footnote, endnote, bibliography). Các footnote, endnote có chứa thông tin bổ sung cần được dịch. Tuy nhiên, để tiện cho việc truy nguồn tài liệu tham khảo của người đọc, người dịch giữ nguyên tiếng Anh (không dịch sang tiếng Việt) các nguồn tài liệu tham khảo của bài viết gốc.
- Bài dịch phải được đánh máy bằng font chữ Unicode, cỡ 12 pt, cách dòng 1,5, file MSWord 2003, 2007, 2010 (không gửi bản pdf).
- Bài dịch phải sử dụng Bìa bài dịch theo mẫu thống nhất. Download template bìa bài dịch tại đây: **Template Bìa bài dịch**
- Tên file: Tên người dịch + Tên bài viết gốc bằng tiếng Anh.
- Bài dịch sau khi hoàn thành gửi về địa chỉ: nghiencuuquocte@gmail.com.

Thời hạn hoàn thành bản dịch

Vì đây là một dự án dựa trên sự đóng góp tự nguyện, Ban Biên tập không yêu cầu thời hạn cụ thể đối với việc hoàn thành các bản dịch. Tuy nhiên, Ban Biên tập hi vọng sẽ nhận được bản dịch trong thời hạn 45 ngày kể từ ngày bản gốc được gửi cho người dịch. Thông thường các bản bài gốc tiếng Anh sẽ có độ dài từ 20-35 trang (bao gồm endnote, footnote, bibliography).

Cộng tác với *Nghiencuuquocte.net*

Do đây là một dự án phi lợi nhuận mới ở giai đoạn đầu và chưa có tài trợ nên chúng tôi kêu gọi sự tham gia tình nguyện của các cộng tác viên ở cả hai công đoạn biên dịch và hiệu đính. Nếu bạn quan tâm và muốn trở thành cộng tác viên của dự án, vui lòng điền vào mẫu đơn đăng ký tại: <http://nghiencuuquocte.net/dang-ky-cong-tac/>

Các cộng tác viên đăng ký, tùy vào quyết định của Ban Biên tập, có thể sẽ được đưa vào danh sách cộng tác viên luôn hoặc sẽ được gửi một đoạn trích từ một bài báo/chương sách (khoảng 1-2 trang) để dịch thử. Nếu đạt yêu cầu, chúng tôi sẽ đưa các bạn vào danh sách cộng tác viên và sẽ gửi bài cho các bạn biên dịch/ hiệu đính khi có bài phù hợp với chuyên môn của bạn hoặc theo đăng ký chủ động của bạn. Lưu ý: Việc bạn được gửi bài để dịch cũng như việc bạn nộp bài đã dịch không đảm bảo chắc chắn bài dịch của bạn sẽ được hiệu đính, biên tập và xuất bản.

Lợi ích của việc trở thành cộng tác viên của *Nghiencuuquocte.net*:

- Rèn luyện và nâng cao khả năng tiếng Anh, nhất là kỹ năng dịch thuật;
- Mở rộng hiểu biết về các lĩnh vực nghiên cứu quốc tế;
- Đóng góp vào sự phát triển của cộng đồng học tập và nghiên cứu quốc tế tại Việt Nam;
- Được cấp giấy chứng nhận cộng tác viên (có thể đưa vào hồ sơ xin học bổng, xin việc làm) nếu đóng góp từ 2 bài dịch trở lên.
- Được nhận thù lao trong trường hợp dự án xin được tài trợ hoạt động hoặc bài dịch được sử dụng trong các ấn phẩm phát hành có thu phí.

Bản quyền bài dịch

Bản quyền đối với bản dịch được xuất bản cùng được chia sẻ bởi người dịch, người hiệu đính (nếu phải hiệu đính) và trang *Nghiencuuquocte.net*. Trong trường hợp bản dịch phát sinh doanh thu (ví dụ được đưa vào các giáo trình, tập bài đọc, hoặc các ấn phẩm khác được phát hành có thu phí như sách in hoặc ebook), thì sau khi trừ các chi phí biên soạn, in ấn, phát hành, lợi nhuận thu được sẽ được chia theo tỉ lệ: Người dịch: 40% (hoặc 75% nếu không phải hiệu đính); Người hiệu đính: 35%, trang *Nghiencuuquocte.net*: 25%.

Trang *Nghiencuuquocte.net* chịu mọi phí tổn trong trường hợp phải trả phí cho nhà xuất bản để bài viết được phép dịch sang tiếng Việt.

Đăng tải, phát hành lại bài dịch từ *nghiencuuquocte.net*

Việc đăng tải lại trên các trang mạng các bài dịch đã công bố trên website dự án phải ghi rõ nguồn và dẫn link tới bài viết gốc trên *nghiencuuquocte.net*.

Trong trường hợp in ấn hoặc sử dụng các bài viết cho mục đích thương mại, các bên liên quan phải nhận được sự cho phép bằng văn bản của Ban Biên tập *nghiencuuquocte.net*.

Dù nỗ lực tối đa trong nguồn lực cho phép để đảm bảo chất lượng của các bài dịch, *nghiencuuquocte.net* không chịu trách nhiệm về độ tin cậy, chính xác của các bài dịch cũng như những hậu quả có thể phát sinh từ việc trích dẫn, sử dụng lại nội dung của các bài dịch đó dưới bất kỳ hình thức nào.

Miễn trừ trách nhiệm

Trong khi trân trọng sự đóng góp của các cộng tác viên, *Nghiencuuquocte.net* và Ban Biên tập không thể chịu bất cứ trách nhiệm nào đối với các tổn thất, thiệt hại về vật chất, tinh thần, thời gian, sức khỏe... có thể xảy ra đối với các cộng tác viên trong quá trình tiến hành cộng tác với dự án.

Liên lạc

Mọi trao đổi xin vui lòng gửi tới: Lê Hồng Hiệp Email: nghiencuuquocte@gmail.com.